

PARTER

Kärande

Per OLA Evert Hjelm, [REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED]

Ombud: Juristerna Alexander Ottosson och Rikard Samuelsson
Centrum för rättvisa
Box 2215
103 15 Stockholm

Svarande

Staten genom Justitiekanslern
Box 2308
103 17 Stockholm

Ombud: Föredragandena Elena Landberg och Markus Tengblad
Adress som svaranden

DOMSLUT

1. Käromålet ogillas.
  2. Ola Hjelm ska ersätta Staten för dess rättegångskostnader med 50 000 kr, varav hela beloppet är ombudsarvode, samt ränta enligt 6 § räntelagen (1975:635) på beloppet från den 3 mars 2020 till dess betalning sker.
-

BAKGRUND

Fastigheten [REDACTED] ligger i Norrtälje kommun. Fastighetens ytterkant är belägen cirka 120 meter från närmaste strandlinje till sjön Sparren. Mellan fastigheten och strandlinjen löper länsväg 971, med en högsta tillåten hastighet om 70 km/h. Området mellan länsvägen och strandlinjen består av åkermark och ett tätbevuxet vassområde. Ett beslut om utvidgat strandskydd för området där fastigheten är belägen fattades den 18 oktober 1977. Länsstyrelsen omprövade tidigare beslut den 3 juni 1999 och bekräftade att strandskyddet skulle vara utvidgat bl.a. avseende den nu aktuella fastigheten.

Den 3 maj 2010 förvärvade Ola Hjelm fastigheten. Ola Hjelm avsåg att uppföra ett hus för bostads- och ateljéändamål på densamma. Genom beslut den 13 december 2007 hade kommunen beviljat den tidigare fastighetsägaren strandskyddsdispens och lämnat ett positivt förhandsbesked för uppförande av ett hus på fastigheten. Nämnda dispens upphörde att gälla den 13 november 2010. Ola Hjelm sökte bygglov i oktober 2010. Kommunen avlog dock bygglovsansökan med motiveringen att det planerade huset inte skulle passa in i området. Ola Hjelm lämnade därför in en ny bygglovsansökan med nya ritningar, vilken kommunen beviljade den 28 juni 2011. Vid tidpunkten då Ola Hjelm beviljades bygglov hade den tidigare medgivna strandskyddsdispensen alltså löpt ut. Han ansökte därför om ny dispens, vilken kommunen beviljade den 11 oktober 2011. Sedan länsstyrelsen överprövat kommunens beslut att ge Ola Hjelm strandskyddsdispens upphävde länsstyrelsen i beslut den 16 april 2012 dispensen. Ola Hjelm överklagade länsstyrelsens beslut till mark- och miljödomstolen, som avlog Ola Hjelm överklagande i dom den 18 oktober 2012. Ola Hjelm överklagade domen till Mark- och miljööverdomstolen, som den 23 januari 2013 beslutade att inte meddela prövningstillstånd.

Den 26 mars 2013 ansökte Ola Hjelm om förlängning av bygglovet och på nytt om strandskyddsdispens. Den 17 januari 2014 beviljade kommunen Ola Hjelm bygglov. Kommunen avlog hans ansökan om strandskyddsdispens. Ola Hjelm överklagade

kommunens beslut till länsstyrelsen, som i beslut den 18 augusti 2015 avslog överklagandet. Ola Hjelm överklagade länsstyrelsens beslut till mark- och miljödomstolen, som då medgav strandskyddsdispens. Mark- och miljödomstolens dom vann laga kraft den 15 juli 2016.

Parallellt med att Ola Hjelm drev processen om strandskyddsdispens framställde han i maj 2013 ett klagomål till Europadomstolen. Europadomstolen kommunicerade Ola Hjelm klagomål med den svenska regeringen. Ola Hjelm återkallade klagomålet efter att mark- och miljödomstolen beviljat honom strandskyddsdispens.

Den 16 september 2014 beslutade länsstyrelsen att det område inom vilket Ola Hjelm fastighet var belägen även fortsättningsvis skulle omfattas av utvidgat strandskydd. Sedan Ola Hjelm överklagat länsstyrelsens beslut till regeringen beslutade regeringen den 6 oktober 2016 att hans fastighet skulle undantas från strandskyddförordnandet.

Den 13 februari 2018 sålde Ola Hjelm fastigheten.

YRKANDEN OCH INSTÄLLNING

Ola Hjelm har yrkat att Staten ska förpliktas att till honom betala skadestånd med 115 438 kr jämte ränta på beloppet enligt 6 § räntelagen (1975:635) från den 10 april 2019 till dess betalning sker. Av skadeståndet avser 50 000 kr ideell skada och 65 438 kr ren förmögenhetsskada i form av ombudskostnader och ansökningsavgift från den tidigare processen om strandskyddsdispens.

Ola Hjelm har även yrkat ersättning för sina rättegångskostnader.

Staten har bestritt käromålet i dess helhet. För det fall en skadeståndsgrundande överträdelse av egendomsskyddet skulle anses föreligga har Staten godtagit att betala ett belopp om 2 938 kr för ansökningsavgiften i den tidigare dispensprocessen. Staten har vitsordat att Ola Hjelm har haft utlägg för ombudskostnader med 62 500 kr i den

tidigare dispensprocessen men förnekat att det föreligger ett orsakssamband mellan den påstådda skadegörande handlingen och ombudskostnaderna. Inget belopp avseende ideell skada har vitsordats. Sättet att beräkna ränta har vitsordats som skäligt i sig.

Även Staten har begärt ersättning för sina rättegångskostnader.

GRUNDER M.M.

Ola Hjelm

Staten har under perioden den 16 april 2012 till och med den 14 juli 2016 överträtt Ola Hjelmns egendomsskydd enligt 2 kap. 15 § första stycket regeringsformen och artikel 1 första tilläggsprotokollet till den europeiska konventionen angående skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna (EKMR). Detta genom att länsstyrelsen och mark- och miljödomstolen vid sin prövning av Ola Hjelmns första ansökan om strandskyddsdispens – och länsstyrelsen även vid den andra – underlät att göra en proportionalitetsprövning och avtog hans dispensansökan, trots att fortsatt byggnadsförbud var en oproportionerlig inskränkning i hans rätt att använda fastigheten.

Genom överträdelsen har Staten orsakat Ola Hjelm ren förmögenhetsskada. Skadan består dels av de ombudskostnader som uppkom i samband med hans överklagande av länsstyrelsens beslut den 16 april 2012, dels den ansökningsavgift som han betalade i samband sin andra ansökan om strandskyddsdispens i mars 2013.

Överträdelsens art och omständigheterna i övrigt gör att Ola Hjelm även har rätt till ideellt skadestånd med 50 000 kr. Beräkningen av det ideella skadeståndet grundar sig på den vanmakt och oro som Ola Hjelm utsattes för med anledning av dels den utdragna processen, dels att fastigheten förlorade större delen av sitt marknadsvärde.

Enligt en värdering av en fastighetsmäklare som Ola Hjelm lät göra var fastigheten endast värd 0–50 000 kr om den skulle omfattas av byggnadsförbud.

Ola Hjelm har gjort gällande att skadestånd för ren förmögenhetsskada och ideell skada i första hand ska ges ut direkt med stöd av 2 kap. 15 § första stycket regeringsformen och, i andra hand, direkt med stöd av EKMR.

Staten

Staten har inte överträtt egendomsskyddet i regeringsformen eller EKMR.

Länsstyrelsens och mark- och miljödomstolens prövning av den första dispensansökan innebar inte att en överträdelse av egendomsskyddet skett. Strandskyddet har inte utgjort en oproportionerlig inskränkning av Ola Hjelmns äganderätt. Det förnekas att länsstyrelsen och domstolen skulle beviljat dispens om de gjort en sådan proportionalitetsbedömning som Ola Hjelm menar att de borde ha gjort redan vid den första prövningen.

Det saknas rätt till skadestånd direkt med stöd av regeringsformen vid överträdelse av egendomsskyddet. Staten instämmer i att det i vissa fall finns en rätt till skadestånd för överträdelser direkt med stöd av EKMR. Ersättning kan dock endast utgå om skadestånd inte kan utgå med stöd av skadeståndslagen, som då ska tolkas konventionskonformt. Eftersom Ola Hjelm inte begärt ersättning för förmögenhetsskada med stöd av 3 kap. 2 § skadeståndslagen kan inte skadestånd för förmögenhetsskada direkt med stöd av EKMR utgå.

Ola Hjelm har inte heller lidit någon ren förmögenhetsskada i form av ombudskostnader. Ombudskostnaderna är inte orsakade av den påstådda överträdelsen av egendomsskyddet. Ola Hjelm hade inte yrkat någon ersättning för sina rättegångskostnader i den aktuella dispensprocessen.

Om tingsrätten skulle finna att en skadeståndsgrundande överträdelse av egendomsskyddet har skett har den ideella skadan redan avhjälpes på två sätt. Dels genom beslutet om dispens, dels genom att det utvidgade strandskyddet har upphävts. Avhjälpan, eventuellt tillsammans med ett erkännande av överträdelsen, utgör tillräcklig gottgörelse.

Staten förnekar att fastigheten förlorade stora delar av sitt marknadsvärde genom beslutet att neka dispens.

UTREDNINGEN

Ola Hjelm har som skriftlig bevisning åberopat beslut av Norrtälje kommun den 13 december 2007 respektive den 11 oktober 2011 att bevilja strandskyddsdispens, dom av mark- och miljödomstolen vid Nacka tingsrätt den 23 juni 2016 att bevilja strandskyddsdispens och beslut av regeringen den 6 oktober 2016 att upphäva det utvidgade strandskyddet för fastigheten. På Ola Hjelm begäran har partsförhör under sanningsförsäkran hållits med honom.

Staten har som skriftlig bevisning åberopat Länsstyrelsen i Stockholms yttrande till regeringen den 4 april 2016 avseende frågan om utvidgat strandskydd för bl.a. Ola Hjelm fastighet.

DOMSKÄL

Frågorna i målet

Den första frågan som tingsrätten har att pröva är om det skett en överträdelse av Ola Hjelm egendomsskydd på sätt som Ola Hjelm gjort gällande. Om tingsrätten skulle finna att en överträdelse har skett blir nästa fråga om Ola Hjelm har rätt till skadestånd av Staten på grund av överträdelsen direkt med stöd av regeringsformen eller EKMR, och i så fall, om de skador som Ola Hjelm gjort gällande ska ersättas.

Den rättsliga regleringen

Det allmännas ingrepp i äganderätten

Skydd för enskilda mot ingrepp i äganderätten från det allmänna (det s.k. egendomsskyddet) regleras i både regeringsformen och EKMR.

I 2 kap. 15 § regeringsformen anges följande.

Vars och ens egendom är tryggad genom att ingen kan tvingas avstå sin egendom till det allmänna eller till någon enskild genom expropriation eller något annat sådant förfogande eller tåla att det allmänna inskränker användningen av mark eller byggnad utom när det krävs för att tillgodose angelägna allmänna intressen.

Den som genom expropriation eller något annat sådant förfogande tvingas avstå sin egendom ska vara tillförsäkrad full ersättning för förlusten. Ersättning ska också vara tillförsäkrad den för vilken det allmänna inskränker användningen av mark eller byggnad på sådant sätt att pågående markanvändning inom berörd del av fastigheten avsevärt försvåras eller att skada uppkommer som är betydande i förhållande till värdet på denna del av fastigheten. Ersättningen ska bestämmas enligt grunder som anges i lag.

Vid inskränkningar i användningen av mark eller byggnad som sker av hälsoskydds-, miljöskydds- eller säkerhetsskäl gäller dock vad som följer av lag i fråga om rätt till ersättning.

Alla ska ha tillgång till naturen enligt allemansrätten oberoende av vad som föreskrivits ovan.

I artikel 1 i första tilläggsprotokollet till EKMR stadgas följande.

Varje fysisk eller juridisk person skall ha rätt till respekt för sin egendom. Ingen får berövas sin egendom annat än i det allmännas intresse och under de förutsättningar som anges i lag och i folkrättens allmänna grundsatser.

Ovanstående bestämmelser inskränker dock inte en stats rätt att genomföra sådan lagstiftning som staten finner nödvändig för att reglera nyttjandet av egendom i överensstämmelse med det allmännas intresse eller för att säkerställa betalning av skatter eller andra pålagor eller av böter och viten.

Ingrepp i den enskildes äganderätt får således ske om det sker för att tillgodose angelägna allmänna intressen. Av Europadomstolens och Högsta domstolens praxis följer dock att egendomsskyddet enligt både EKMR och regeringsformen även innehåller ett krav på att ett ingrepp ska vara proportionerligt. Även om det finns ett

allmänt intresse som kan motivera ingreppet måste det vägas mot den enskildes intresse och åtgärden måste genomföras på ett sådant sätt att den inte innebär en oskäligen börda för den enskilde. Denna proportionalitetsprincip innefattar en prövning i tre led som ska göras i varje enskilt fall som rör ingrepp i någons egendomsrätt. Prövningen inbegriper dels om det aktuella ingreppet är ägnat att tillgodose det avsedda ändamålet (ändamålsenlighet), dels om ingreppet är nödvändigt för att uppnå det avsedda ändamålet eller om det finns likvärdiga, mindre ingripande alternativ (nödvändighet) och dels om den fördel det allmänna vinner står i rimlig proportion till den skada som ingreppet förorsakar den enskilde (proportionalitet i strikt mening). Vid inskränkningar i rätten att använda egendom har Europadomstolen tillämpat ett för den enskilde strängt synsätt och funnit att även betydande begränsningar i ägarens intresse kunnat godtas i det allmänna intresset. (Se NJA 2018 s. 753 och Danelius, Mänskliga rättigheter i europeisk praxis, Juno, 2015-09-15, kapitel 18 avsnitt 5.)

Strandskydd gäller vid havet och vid insjöar och vattendrag och syftar till att långsiktigt trygga förutsättningarna för allemansrättslig tillgång till strandområden, och bevara goda livsvillkor för djur- och växtlivet på land och i vatten. Strandskyddsområdet omfattar land- och vattenområdet intill 100 meter från strandlinjen vid normalt medelvattenstånd men efter beslut från länsstyrelsen för vissa områden kan det, om det behövs för att säkerställa något av strandskyddets syften, utvidgas till högst 300 meter från strandlinjen. Strandskyddet innebär bl.a. ett nybyggnadsförbud av byggnader för bostadsändamål inom strandskyddsområdet. (7 kap. 13–15 §§ miljöbalken.)

Kommunen får i det enskilda fallet ge dispens från bl.a. nybyggnadsförbudet, om det finns särskilda skäl (7 kap. 18 a § miljöbalken). I 7 kap. 18 c–d §§ miljöbalken anges uttömmande vilka särskilda skäl som finns.

Miljöbalkens sjunde kapitel innehåller även allmänna bestämmelser om de intresseavvägningar som ska göras. Vid prövning av frågor om skydd av områden enligt kapitlet ska hänsyn tas även till enskilda intressen. En inskränkning i enskilds

rätt att använda mark eller vatten som grundas på skyddsbestämmelse i kapitlet får därför inte gå längre än som krävs för att syftet med skyddet ska tillgodoseas. Dispens enligt bl.a. bestämmelserna i 18 c–d §§ får ges endast om det är förenligt med förbudets eller föreskriftens syfte. (7 kap. 25–26 §§ miljöbalken.)

Syftena bakom strandskyddet utgör enligt lagstiftaren sådana angelägna allmänna intressen som åsyftas i grundlagen och har avsevärd tyngd. Avsikten med regleringen är att bevara kvarvarande områden men inte inkräkta på pågående markanvändning. Utrymmet för att meddela dispens från strandskyddet är mycket litet. (Prop. 1997/98:45 s. 322 Del 1.)

Enligt ett avgörande från Mark- och miljööverdomstolen (MÖD 2013:37) finns ingen möjlighet att meddela strandskyddsdispens med stöd av andra omständigheter än de som anges i 7 kap. 18 c–d §§ miljöbalken. Avgörandet har av vissa tolkats som att det därmed utesluter en proportionalitetsprövning där hänsyn även tas till enskilda intressen (jfr. SvJT 2019 s. 389, s. 395).

Rätt till skadestånd direkt med stöd av regeringsformen

Det saknas bestämmelser som ger en enskild rätt till ersättning för ideell skada vid överträdelse av 2 kap. 15 § regeringsformen. Utgångspunkten i svensk rätt anses vara att det krävs särskilt lagstöd för att en rätt till ersättning för ideell skada ska anses föreligga (se bl.a. uttalanden i NJA 2014 s. 323, p. 9). I det nyss nämnda rättsfallet frångick dock Högsta domstolen denna princip och ansåg att Staten var ersättningskyldig för ideell skada utan särskilt lagstöd vid avregistrering av svenskt medborgarskap som innebar en överträdelse av 2 kap. 7 § regeringsformen (jfr även NJA 2018 s. 103).

Högsta domstolen har vidare i ett par avgöranden gjort bedömningen att det i vissa fall kan vara möjligt att få en annan typ av ersättning än för ideell skada genom tillämpning av bestämmelser i 2 kap. regeringsformen (se NJA 2014 s. 332 om

ersättning för rådighetsinskränkning och NJA 2015 s. 374 om ersättning av rättegångskostnader i ett överklagat utmättningsmål).

Regeringen tillsatte den 30 augusti 2018 en parlamentarisk utredning för att utreda frågor om rätten till ersättning från det allmänna för skador som orsakats vid överträdelse av grundläggande fri- och rättigheter enligt regeringsformen och bl.a. överväga om saken bör regleras i lag (kommittédirektiv 2018:92). Uppdraget ska redovisas senast den 31 juli 2020.

Rätt till skadestånd med stöd av EKMR

Enligt nu gällande bestämmelser i 3 kap. 4 § skadeståndslagen ska Staten ersätta skada som uppkommit till följd av att den skadelidandes rättigheter enligt EKMR har överträtts från Statens sida (se Bengtsson m.fl., Skadeståndslagen, Zeteo, kommentaren till 3 kap. 4 §). Av bestämmelsens andra stycke framgår dock att skadestånd endast ska utges i den utsträckning det är nödvändigt för att gottgöra överträdelsen. Lagregeln trädde i kraft den 1 april 2018, dvs. i tiden efter det att Ola Hjelm nekades strandskyddsdispens.

Enligt de nu införda reglerna följer alltså att en konventionsöverträdelse från Statens sida inte utlöser något omedelbart skadeståndsansvar. Skadestånd enligt 3 kap. 4 § skadeståndslagen bör som huvudregel aktualiseras först när möjligheterna att använda andra rättsmedel är uttömda och kan inte komma i fråga om det finns andra effektiva rättsmedel. Avhjälpande eller gottgörande på något annat sätt än genom ersättning är i allmänhet primära rättsmedel i förhållande till skadestånd (prop. 2017/18:7 s. 22 f.). I fråga om begränsade skador kan den skadelidande i vissa fall anses gottgjord utan att ersättning döms ut, t.ex. genom att överträdelsen erkänns (a. prop. s. 33). Ersättningen för ideell skada avser bl.a. att kompensera känslor som en kränkande handling har framkallat hos den skadelidande som rädsla, förnedring, skam eller liknande (a. prop. s. 30).

Den praxis som hade utvecklats i tiden före införandet av den aktuella bestämmelsen överensstämmer i huvudsak med dessa motivuttalanden, dock inte helt, se SvJT 2018 s. 93ff. I fall där det finns klart stöd för att svensk lag eller rättspraxis är oförenlig med konventionen och/eller Staten inte respekterat den enskildes rättigheter enligt konventionen kan domstolen i det enskilda fallet överväga rätt till skadestånd. Rätt till sådant skadestånd kan dock komma ifråga först sedan andra rättsmedel uttömts.

Parternas talan

Ola Hjelm har gjort gällande att länsstyrelsen och mark- och miljödomstolen vid sina prövningar av hans dispensansökan har underlåtit att göra en proportionalitetsbedömning och därmed underlåtit att beakta hans enskilda intressen. Eftersom en sådan prövning hade medfört att Ola Hjelm hade beviljats dispens har detta inneburit en kränkning av hans egendomsskydd, som ger rätt till skadestånd.

Staten har förnekat att besluten att inte bevilja Ola Hjelm dispens har inneburit en kränkning av Ola Hjelm's egendomsskydd. Om länsstyrelsen eller domstolen hade utfört en sådan proportionalitetsbedömning som Ola Hjelm gjort gällande hade dispens ändå inte beviljats, varför rätt till skadestånd inte föreligger.

Tingsrättens bedömning

Inledningsvis konstaterar tingsrätten att en nekad dispens ska ses som ett ingrepp i egendomsskyddet (se RÅ 1996 ref. 44). Ett sådant ingrepp kan bedömas vara en överträdelse av egendomsskyddet som kan ge rätt till ersättning under vissa förutsättningar.

Enligt tingsrätten står det klart att en proportionalitetsbedömning ska göras i varje enskilt fall vid en inskränkning av den enskildes fri- och rättigheter enligt regeringsformen eller EKMR. Denna princip har fått genomslag och utvecklats i

Europadomstolens och Högsta domstolens praxis, se NJA 2018 s. 753, särskilt p. 20–22.

Tingsrätten inleder med att pröva om någon proportionalitetsprövning har gjorts vid ingreppet i Ola Hjelms rätt till sin egendom.

Vid bedömningen om någon proportionalitetsbedömning har gjorts vid prövningen av Ola Hjelms ansökan om strandskyddsdispens kan konstateras att länsstyrelsen i sina beslut den 16 april 2012 och 18 augusti 2015, samt mark- och miljödomstolens i sin dom den 18 oktober 2012 har anslutit sig till den ordning av dispensprövningen som Mark- och miljööverdomstolen beskrivit i MÖD 2013:37. Av Mark- och miljööverdomstolens avgörande tycks följa att någon fristående proportionalitetsbedömning vid dispensprövningen inte görs om det kan konstateras att inget av de särskilda skälen i 7 kap. 18 c–d §§ föreligger. Varken länsstyrelsen eller mark- och miljödomstolen redogör i sina domskäl för att de gjort någon fristående proportionalitetsbedömning eller annan intresseavvägning. I mark- och miljödomstolens dom den 18 oktober 2012 anges att de omständigheter som Ola Hjelm åberopat till grund för att han har ett starkt enskilt intresse i målet inte i sig kan medföra att en dispens från strandskyddet beviljas. Enligt tingsrätten ligger det nära till hands att en sådan bedömning inte uppfyller de krav på en proportionalitetsprövning som egendomsskyddet i regeringsformen och EKMR uppställer. Genom att länsstyrelsen och mark- och miljödomstolen vid de aktuella prövningarna inte gjort någon fullgod proportionalitetsprövning har Ola Hjelms rättigheter överträtts.

För att få rätt till ersättning för denna överträdelse prövas här efter om en sådan proportionalitetsbedömning som bort göras vid de aktuella prövningarna hade lett till ett annat, för Ola Hjelm förmånligare, slut. Det innebär att Ola Hjelm har att visa att en proportionalitetsprövning där även enskilda intressen beaktats hade medfört att Ola Hjelm beviljats dispens vid prövningarna år 2012 och 2015.

Till stöd för att en proportionalitetsprövning i prövningarna år 2012 och 2015 hade medfört att Ola Hjelm beviljats dispens har åberopats två beslut från Norrtälje kommun och en dom från mark- och miljödomstolen där Ola Hjelm beviljats strandskyddsdispens för sin fastighet, samt ett beslut från regeringen att upphäva det utvidgade strandskyddet för fastigheten.

Enligt tingsrätten går det inte att utifrån resonemang i vissa avgöranden dra säkra slutsatser om hur utfallet hade blivit i andra avgöranden. Tingsrätten, som endast har tillgång till de aktuella besluten och en dom, har inte samma utredningsunderlag som de instanserna som prövat frågan har haft. Regeringen har därtill prövat det utvidgade strandskyddet som sådant, vilket delvis angriper frågan om strandskydd från ett annat perspektiv i jämförelse med ett dispensprövningsärende.

Mot denna bakgrund anser tingsrätten att det inte är visat att en proportionalitetsbedömning vid länsstyrelsens och mark- och miljödomstolens prövningar 2012 och 2015 av Ola Hjelmns dispensansökan lett till att strandskyddsdispens hade meddelats honom. Enligt tingsrätten är det därmed inte utrett att någon ersättningsgill överträdelse skett. Käromålet ska på denna grund lämnas utan bifall.

Sammanfattning

Sammanfattningsvis finner tingsrätten att en proportionalitetsbedömning ska göras vid prövning av frågor om strandskyddsdispens enligt miljöbalken. Någon sådan bedömning har inte skett vid länsstyrelsens eller mark- och miljödomstolens prövningar 2012 och 2015 av Ola Hjelmns ansökan om strandskyddsdispens för fastigheten [REDACTED]. Detta har inneburit en överträdelse av Ola Hjelmns egendomsskydd. För att få rätt till ersättning har Ola Hjelm haft att visa att skada uppkommit på grund av överträdelsen. Det är i målet inte visat att länsstyrelsen eller mark- och miljödomstolen hade kommit till ett annat slut om de, vid de aktuella prövningarna, gjort en proportionalitetsbedömning. Det har därmed inte visats att det förelagat en ersättningsgill överträdelse av Ola Hjelmns rättigheter. Med hänsyn därtill

ska käromålet ogillas och det saknas anledning för tingsrätten att gå vidare i sin prövning.

Rättegångskostnader

Ola Hjelm har tappat målet och ska ersätta Staten för dess rättegångskostnader. Yrkat belopp har vitsordats som skäligt och ska ersättas.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga 1 (TR-02)

Ett överklagande ställs till Svea hovrätt och ska ha kommit in till tingsrätten senast den 24 mars 2020. Prövningstillstånd krävs.

Céline Holmberg

Hur man överklagar

Dom i tvistemål, tingsrätt

TR-02

Vill du att domen ska ändras i någon del kan du överklaga. Här får du veta hur det går till.

Överklaga skriftligt inom 3 veckor

Ditt överklagande ska ha kommit in till domstolen inom 3 veckor från domens datum. Sista datum för överklagande finns på sista sidan i domen.

Överklaga efter att motparten överklagat

Om ena parten har överklagat i rätt tid, har den andra parten också rätt att överklaga även om tiden har gått ut. Det kallas att anslutningsöverklaga.

En part kan anslutningsöverklaga inom en extra vecka från det att överklagandet har gått ut. Ett anslutningsöverklagande måste alltså komma in inom 4 veckor från domens datum.

Ett anslutningsöverklagande upphör att gälla om det första överklagandet dras tillbaka eller av något annat skäl inte går vidare.

Så här gör du

1. Skriv tingsrättens namn och målnummer.
2. Förklara varför du tycker att domen ska ändras. Tala om vilken ändring du vill ha och varför du tycker att hovrätten ska ta upp ditt överklagande (läs mer om prövningstillstånd längre ner).
3. Tala om vilka bevis du vill hänvisa till. Förklara vad du vill visa med varje bevis. Skicka med skriftliga bevis som inte redan finns i målet.

Det är inte säkert att du kan lägga fram nya bevis. Vill du göra det ska du förklara varför du inte lagt fram bevisen tidigare.

Vill du ha nya förhör med någon som redan förhörts eller en ny syn (till exempel besök på en plats), ska du berätta det och förklara varför.

Tala också om ifall du vill att motparten ska komma personligen vid en huvudförhandling.

4. Lämna namn och personnummer eller organisationsnummer.
Lämna aktuella och fullständiga uppgifter om var domstolen kan nå dig: postadresser, e-postadresser och telefonnummer.
Om du har ett ombud, lämna också ombudets kontaktuppgifter.
5. Skriv under överklagandet själv eller låt ditt ombud göra det.
6. Skicka eller lämna in överklagandet till tingsrätten. Du hittar adressen i domen.

Vad händer sedan?

Tingsrätten kontrollerar att överklagandet kommit in i rätt tid. Har det kommit in för sent avvisar domstolen överklagandet. Det innebär att domen gäller.

Om överklagandet kommit in i tid, skickar tingsrätten överklagandet och alla handlingar i målet vidare till hovrätten.

Har du tidigare fått brev genom förenklad delgivning, kan även hovrätten skicka brev på detta sätt.

Prövningstillstånd i hovrätten

När överklagandet kommer in till hovrätten tar domstolen först ställning till om målet ska tas upp till prövning.

Hovrätten ger prövningstillstånd i fyra olika fall.

- Domstolen bedömer att det finns anledning att tvivla på att tingsrätten dömt rätt.
- Domstolen anser att det inte går att bedöma om tingsrätten har dömt rätt utan att ta upp målet.
- Domstolen behöver ta upp målet för att ge andra domstolar vägledning i rättstillämpningen.
- Domstolen bedömer att det finns synnerliga skäl att ta upp målet av någon annan anledning.

Om du *inte* får prövningstillstånd gäller den överklagade domen. Därför är det viktigt att i överklagandet ta med allt du vill föra fram.

Vill du veta mer?

Ta kontakt med tingsrätten om du har frågor. Adress och telefonnummer finns på första sidan i domen.

Mer information finns på www.domstol.se.